

HB 1.644

VAKOK VILÁGA

Vakok és Csökkentlátók Országos Szövetsége

FOLYÓIRATA

Főszerkesztő: Dr. Vas Tibor
A Vakok és Csökkentlátók Országos Szövetségének elnöke

Felelős kiadó: Dr. Bódi István főtítkár
Szerkesztő: Barna Zoltán

Kiadóhivatal
Budapest XIV., Május 1 út 47.
Telefon: 224-223, 426-185, 214-025, 214-026.

XXXV. évfolyam

1974. június

V A K O K V I L Á G A

a Vakok és Csökkentlátók Országos Szövetségének kiadványa

Főszerkesztő: dr. Vas Tibor
Felelős kiadó: dr. Bódi István főtitkár
Szerkesztő: Barna Zoltán
Kiadóhivatal: 1146, Budapest, Május 1. ut 47.
Telefon: 214-025
214-026
224-223
426-185

T a r t a l o m j e g y z é k

oldal:

Dr. Vas Tibor: Jelentés a Moszkvában 1974. május 12-16-ig tartott értekezletekről	2
Elnökségi ülés	5
József Attila: Hajón megyek Pestre	7
Tornai József: Este és reggel	7
Fontos felhívás	8
Helyi Csoportjaink életéből:	
Dr. Bódi István: A Szabolcs-Szatmár megyei szervezet kulturcsoportjának szereplése Budapesten	8
Vakok napja Karcagon	9
Ünnepi körzeti csoport-taggyűlés Keszthelyen	9
Gerdelics Ferenc: A Vakok Napja Dombóvárott	10
Nők részére	
Az élet küszöbén	10
Zenei rovat	
Gletosz Tamásné: Operaélmény. Janácek: JENUFA /II.rész./	11
Jogi rovat	
Családtervezés és terhességmegszakítás	12
Technikai rovat	
Marconi születésének évfordulójára	14
Kulturális életünk hírei	15
Sportrovat	
Lipusz László: 25 éves az intézeti sakkszakkör	16
Uttörő rovat	
Beszámoló	17
Megemlékeztünk az Édesanyákról	18
Ifjusági kórusunk első vidéki szereplése	18
Iskolai kirándulás	19
Közlemények	19
Halálozás	20
Innen-onnan	20

J e l e n t é s

a Moszkvában 1974. május 12-16-ig tartott értekezletekről.

1974. május 11-én utaztam Moszkvába, ahol az alábbi értekezleten vettem részt:

A Braille-bizottság ülése 1974. május 13. délelőtt:

a./ A Bizottság elnöke Aramis Ammannato /Olasz/ pozitívan értékelte a Bizottság két évi munkáját.

b./ Husvég /norvég/ a Bizottság korábbi határozatára utalva, amely az 1975. évet Braille-évvé nyilvánította, minthogy 150 éve annak, hogy 1825-ben ismertette Louis Braille először a pontírást a párisi vakok intézetében, javasolta, hogy minden ország széleskörű propagandát fejtsen ki a Braille-írás mellett, kérje fel a televíziót, a rádiót, a sajtót, tartsanak Braille-írás-olvasási versenyt, jelentessenek meg tanulmányokat Braille életéről. Ezzel kapcsolatban bejelentettem, hogy a budapesti Vakok Általános Iskoláját 1825-ben alapították. 1975-ben alapításának 150. évfordulója alkalmából ünnepélyes ülést szervez, amelyet egyben a Louis Braille évforduló jegyében fog megtartani. Bejelentettem, hogy egyetértek a javaslattal.

Dr. Nicolussi /NSZK/ csatlakozott a javaslathoz és megemlítette, hogy az NSZK-ban november hónapban vakok napját tartanak, amelyet 1975-ben Braille emlékének fognak szentelni.

Dr. Boulter /angol/ beszámolt arról, hogy Angliában a Braille-könyv nyomtatása részben komputer segítségével történik, részben pedig úgy, hogy a papírra viszik rá a pontokat.

Dr. Pielasch javasolta, hogy a Braille-bizottság technikai szakértőket is vonjon be.

Sven Jensen /dán/ és dr. Vas Tibor hangsúlyozták a Braille-írás fontosságát a magnetofon mellett, továbbá az olvasógép tökéletesítése esetén is.

Husvég megemlítette, hogy Norvégiában látók is megtanulják a pontírást és javasolta, hogy egy nemzetközi központot kell megszervezni a Braille-írás és nyomtatás propagálása érdekében, továbbá foglalkozni kell a Braille-írás oktatásának módszertani problémáival.

Kondratov /szovjet/ foglalkozott a speciális Braille-írás rendszerek /matematika, kémia, kotta stb./ egységesítésének fontosságával.

Az ERK elnökségi ülés 1974. május 13. délután.

Az elnökségi ülésen mind a hat tag jelen volt: Svend Jensen, dr. Pielasch, Marhauer, Mermod, dr. Vas és Dyckmans.

Az elnökségi ülés elvégezte a szokásos rutinmunkát és végigment a közgyűlés napirendi pontjain, amelyekkel kapcsolatban megfelelő álláspontot alakított ki.

Elhatározta, hogy Louis Braille emlékérem odaitélésére M. Amblard és M. Dyckmans személyét hozza javaslatba.

Az elnökségi ülésen egy bizonyos ideig, mint vendég, Zimin elvtárs is részt vett.

ERK közgyűlése május 14. és 15-én.

Május 14-én és 15-én egész napon át tartottuk az ERK közgyűlését. Az első nap reggelén Svend Jensen az ERK elnöke nyitotta meg a közgyűlést. Üdvözölte a közgyűlést az Orosz Szocialista Föderatív Köztársaság szociális ügyek miniszterasszonya, Charles Hedkvist a WCWB elnöke, B. J. Zimin elvtárs a VOSE elnöke. Ezekután az alábbi kérdéseket vitattuk meg:

a./ Odaitélte a Louis Braille-emlékérmét M. Amblard-nak /francia/ és M. Dyckmans-nak /belga/.

- b./ Jóváhagyta az 1972. évi berlini közgyűlés jegyzőkönyvét.
c./ Megválasztotta a határozatszerkesztő- és a jelölőbizottságot.
d./ Zimin elvtárs néhány szervezeti bejelentést tett.
e./ Zimin elvtárs "A vakok társadalmi integrációjának problémái" címen tartott előadást, amelyhez többen hozzászóltak.
f./ Schendel /holland/ a readaptáció kérdéseiről tartott előadást. Hangsúlyozta, a pszichológiai szempontok, objektív és szubjektív elemek figyelembevételét, amelyek segítségével mind a kollektív, mind az egyéni integrációt el lehet érni.
g./ Lindkvist /svéd/ a később megvakultak problémáival foglalkozott, amelyet szintén vita követett.
h./ Iliev elvtárs /bolgár/ a sport fontosságáról tartott előadást. Javasolta a látási fogyatékosok részére is olyan nemzetközi szervezet létrehozását, amelyet a siketek már megszerveztek.
Mme Cowburn /a WCWB főtitkára/ megemlítette, hogy már létezik ilyen nemzetközi szervezet. A vitában felszólalt M. Dr. Mermond és dr. Vas Tibor.

i./ Mr. Boulter az idős vakok problémáival foglalkozott, hangsúlyozva, hogy meg kell őket védeni az izolációtól és az aktivitásuk számára lehetőséget kell biztosítani.

Május 15-én az elnökség mellett szervezett albizottságok jelentéseit hallgatta meg a közgyűlés.

j./ Ammannato /olasz/ a Braille-bizottság működéséről számolt be és kiemelte az Oslo-i Nemzetközi Konferencia jelentőségét.

k./ Dr. Pielasch elvtárs a technikai segédeszköz albizottság munkájáról számolt be, kiemelte a stockholmi értekezlet fontosságát.

l./ Lindkvist /svéd/ a rehabilitációs albizottság munkáját ismertette.

A három beszámolót vita követte, amelyben többen vettek részt, Nicolle, Hedkvist, Vas Tibor stb. Bleier /osztrák/ és Dr. Sonntag /NSZK/ tájékoztatta a közgyűlést arról, hogy műegyetemi hallgatók gyakran választják diplomamunkájukul vakügyi segédeszközök kidolgozását és tökéletesítését.

m./ Dyckmanns betérjesztette a pénztárosi jelentést.

n./ Jensen beszámolt az elnökség munkájáról.

o./ Boulter előterjesztette a határozati javaslatot, amely a következő feladatokat emelte ki:

1. Elemi rehabilitáció
2. Integráció
3. Sport
4. 1975-ben Louis Braille való emlékezés
5. Idős vakokkal való speciális törődés.

A közgyűlés bizonyos kiegészítésekkel a határozati javaslatokat elfogadta.

P./ Ezután került sor a választásra, amelynek eredményeképpen az alábbi tagokat választottuk meg:

Elnök: Andre Nicolle, főtitkár: dr. Helmuth Pielasch, alelnökök: Wilhelm Marhauer, Ami Mermod, Ivan Iliev, pénztáros: Arne I. Husveg.

M. Nicolle megköszönte az új elnökség nevében a közgyűlés bizalmát és meleg szavakkal méltatta az elnökségből távozó Jensen, Dyckmanns és Vas Tibor érdemeit.

r./ Hedkvist a WCWB elnöke ismertette a Világszervezet alapszabálya módosításának tervezetét.

Ehhez többen hozzászóltunk és hangsúlyoztuk, hogy a Világszervezet nevéből a "Jóléti" szót ki kell hagyni, mert ez a látási fogyatékosok régi karitatív gondozására emlékeztet. Javasoltuk a végrehajtóbizottság létszámának a csökkentését. Ezzel szemben indítványoztuk, hogy a WCWB ne öt évenként, hanem négy évenként tartson közgyűlést. Hangsúlyoztuk, hogy az új elnököknek a Vakok Szövetsége / Council of the Blind/ és

nem Council for the Blind elnökei közül kell kikerülni. Többben névszerint is Zimin elvtársat javasolták, - magánbeszélgetések során úgy tapasztaltam, hogy Zimin elvtárs jelölése reális. Eleinte brazil, japán, angol és szovjet jelölt volt a közvélemény szerint az elnökségre designálva. A japán és a brazil visszaléptek. 1964-től 1969-ig Mr. Boulter személyében angol elnök volt és így valóban reálisnak látszik Zimin elvtárs megválasztása.

Ezután az elnök az ülést bezárta. A közgyűlés orosz, német, angol, francia nyelven folyt szimultán tolmácsolással. 22 állam delegátusa vett részt a közgyűlésen.

J a v a s l a t o k

1. 1975-ben nekünk is részt kell venni Louis Braille megünneplésében és ehhez a Rádió, TV és a sajtó segítségét is igénybe kell venni. Braille-írás-olvasás versenyt kell rendezni, stb.

2. Több ország rendszeresen megrendezi a vakok napját, nálunk is néhány vidéki helyicsoport szintén szervez ilyet. Meg lehetne fontolni, hogy országosan rendezzünk-e vakok napját, amelyet az integráció érdekében a társadalom tájékoztatására lehet felhasználni.

3. A határozati javaslat 1-től 5. pontját további munkánkban intenzíven figyelembe kell venni.

4. Fokozni kell a Szövetség nemzetközi tevékenységét és támogatni kell az ILO keretében működő BLINDOV munkáját.

5. Támogatni kell a Firenze-i deklaráció kiterjesztését.

6. Elő kell segíteni a látási fogyatékosok segédeszközzel való el-látását.

7. Új munkaterületeket kell keresni és ki kell terjeszteni a bedolgozó rendszert.

Az értekezletet a VOSZ új többemeletes kulturházában tartottuk. Ebben az épületben állandó kiállítás van, ahol a VOSZ üzemeinek termékei és vakügyi segédeszközök tekinthetők meg. A kiállítás dokumentálta, hogy milyen sokféle munkaterületen dolgoznak a szovjet vakok és gyengénlátók és így mély benyomást gyakorolt a kapitalista országok küldöttségeire is.

Egyéb rendezvények:

Május 16-án látogatást tettünk a VOSZ egyik üzemében és a gyengénlátók iskolájában. Az üzem a VOSZ tulajdona, a nyereség a VOSZ bevétele, az üzem is és a vakok is adókedvezményt élveznek. A vakok heti 36 órát dolgoznak 5 nap alatt, normájuk kb. 15 %-kal alacsonyabb, mint a látóké. A munkatermek tágasak, egészségesek. A látási fogyatékosok félautomata gépeken dolgoznak. Az üzemekben kb. 50 % a látó és 50 % a látási fogyatékos dolgozó. A látók kizárólag olyan munkafolyamatokat végeznek, amelyeket a vakok nem tudnak elvégezni. A műhelyekben tilos a dohányzás, viszont minden órában 10 perc dohányzási szünet van. Ugyanez a helyzet azok számára is, akik futószalag mellett dolgoznak.

A gyengénlátók iskolája jól felszerelt, a tanulók kb. 10 %-a nem lakik az iskola internátusában.

Kulturprogram:

A kisérők részére május 14-én városnézést rendeztek, 15-én pedig látogatást tettek a Tretyakov-képtárban.

Május 14-én este a OSZFK szociális ügyek miniszterasszonya adott fogadást a közgyűlés résztvevőinek tiszteletére. Május 16-án pedig a VOSZ adott ünnepi vacsorát.

Május 15-én a küldöttséket a VOSZ a moszkvai Nagycirkuszba vitte el. 17-én pedig leningrádi kiránduláson lehetett résztvenni.

A VOSZ kitűnően szervezte meg az értekezleteket. A tolmácsok igen jól dolgoztak. A VOSZ vendéglátása nagyvonalú volt és az értekezletek mellett megfelelő kiegészítő programokról gondoskodott. Az ellátást a kongresszus időtartama alatt és a leningrádi kirándulás valamennyi költségét a VOSZ viselte.

Ezúton is köszönetet mondok a VOSZ-nek a vendéglátásért és a kitűnő szervezésért.

Budapest, 1974. május 21.

Dr. Vas Tibor egyetemi tanár,
a Vakok és Csökkentlátók Szövetségének
elnöke

- . -

Elnökségi ülés

Az Országos Elnökség 1974. április 25-én megtartott ülésén jelen voltak: dr. Vas Tibor elnök, dr. Bódi István főtitkár, Csengeri József és dr. Solymos Gyula alelnökök, Finta István, Hosszu Vilmos, Kalapos Béláné, Solt János, dr. Szabó Károly és Szemerédi István elnökségi tagok, dr. Horváth Lajos csoportvezető, dr. Takács István jegyző, valamint a napirend első pontjának tárgyalásakor Nagy Györgyné, Tolna-megyei szervezetünk titkára, a napirend harmadik pontjának tárgyalásánál pedig Lechner József, a Szövetség KISZ alapszervejének titkára.

1./ Szövetségünk Tolna-megyei szervezetének munkájáról Nagy Györgyné titkár számolt be. Elmondta, hogy taglétszámuk 283, tulnyomórészt idős emberek, a dolgozó tagok száma 61, az össz taglétszám alig egynegyede. A Helyi Csoport vezetősége évenként munkatervet készít. Rendszeresen folytatnak családlátogatást. A megye különböző szintű Tanácsainak Szociálpolitikai Csoportjaival és aktíváival, valamint a Hazafias Népfront szervezeteivel jó kapcsolatot tartanak és mindenhol sok segítséget kapnak. Területükön a taglétszámhoz képest a Vakok Világa előfizetőinek száma jó arányt mutat: 163-an járatták központi lapunkat. Rendszeresen tartanak összejöveteleket ismeretterjesztő előadásokkal, kül- és belpolitikai tájékoztatóval. Május 29-én ünneplik meg Dombóvárott a Szervezet megalakulásának 15. évfordulóját. Az ünnepségen Szövetségünk központját Gerdelics Ferenc elvtárs, szociálpolitikai főelőadó képviseli. A megemlékezés méltó megrendezéséhez a Megyei Tanács 3.000 Ft-tal járult hozzá. Nagy Györgyné elvtársnő rámutatott, hogy Szekszárdon, a megyeszékhelyen mindössze néhány tag él, így ott körzeti csoport alakítására nincs lehetőség, egyébként a megye területén kisebb egységekben tartják össze a sorstársakat.

Dr. Horváth Lajos elvtárs, csoportvezető nagyra értékelte, hogy a Helyi Csoport titkára és vezetősége bensőséges, jó kapcsolatot tudott kialakítani a tagsággal.

Szemerédi István elvtárs, Szövetségünk pártszervezetének titkára, munkaügyi főelőadó kiemelte, hogy társadalmi összefogással példás eredményeket értek el az idős tagtársak támogatásában. A szervezeti munka igen szép eredménye a dolgozók és a Vakok Világa előfizetőinek számáránya, ugyyszintén, hogy kitartó utánjárással a nyugdíjasoknak a termelőszövetkezetekben munkalehetőséget biztosítanak.

Dr. Vas Tibor elnök az Országos Elnökség nevében köszönetet mondott az értékes beszámolóért, elismerését fejezte ki a megyei szervezet munkájáért és a csoport vezetőségének és minden tagjának további sikereket kívánt.

2./ Szövetségünk Munkaügyi Bizottságának ugyanaznap tartott üléséből Szemerédi István elvtárs, munkaügyi főelőadó számolt be. A "Munkaügyi Miniszter és az Egészségügyi Miniszter 102/1974/1 /Mü.M.-Eü.M. sz. együttes utasítása a korlátozott munkaképességűek és a súlyosan fogya-

tékos tanulók szakmunkásképzéséről." Szövetségünk iparitanuló-képzéssel kapcsolatos munkájával egyáltalán nem foglalkozik, holott intézményünk ipariskolánkat megszervezte, patronálja és a vakok és csökkentlátók oktatásával kapcsolatban további feladatai vannak. Ezért az Országos Elnökség úgy határozott egyhangulag, hogy megkeresi a Munkügyi Minisztérium illetékeseit megfelelő intézkedések céljából.

A Munkügyi Bizottság behatóan foglalkozott a kosárfonó-tanulók munkájával és a Vakok és Csökkentlátók Helyiipari Termelőszövetkezetének munkaerőgondjaival.

3./ A Lakásügyi Bizottság jelentését hallgatta meg ezután az Elnökség és a besorolással kapcsolatos további tájékozódást tartott szükségesnek.

4./ Bejelentések:

a. Dr. Vas Tibor elnök bejelentette, hogy a Bolgár Vakok Szövetségétől meghívást kaptunk az ott rendezendő Spartakiádra, 27 tag részére. A csoport vezetésére az Elnökség dr. Bódi István főtitkárt kérte fel.

b. A Vakok Jóléti Világszövetségének Sao Paolóban megtartandó közgyűlésén Szövetségünket dr. Vas Tibor elvtárs képviseli. Ezért a Világszervezet másik magyar tagja, dr. Bódi István főtitkár szavazatát is dr. Vas Tibor elvtárs gyakorolja.

c. Solt János zenetanár bejelentette, hogy sokan hiányolják a Braille- és a Hangoskönyvtár pótkatalógusát. Dr. Bódi István főtitkár válaszában rámutatott, hogy a késedelem azért adódott, mert az ujonnan másolt pontírású könyvek bekötését hosszú ideig nem vállalták, a stúdióban pedig hangszigetelési munkák elhúzódása miatt akadozott a felvétel és a kazettára való másolás, azonban mindkét akadály elhárult, és a pótkatalógusok rövidesen kiadhatók lesznek.

d. Dr. Solymos Gyula igazgató bejelentette, hogy felettes szervük, a Fővárosi Kefé- és Seprűgyártó Vállalat részére engedélyezte 1974. július 1-től az ötnapos munkahét bevezetését. Tájékoztatást adott továbbá arról is, hogy a Vállalat augusztus 17-én ünnepli fennállásának 25. évfordulóját.

Dr. Bódi István főtitkár bejelentései:

a. Pasztorek Mihály, a munkásmozgalom kiváló harcosa, Szövetségünk egykori ügyvezető titkára, később az Országos Elnökség tagja, majd nyugdíjba vonulásáig főelőadója 1974. április 22-én hosszú szenvedés után meghalt. Az Elnökség tagjai mély megrendüléssel vették tudomásul a hirt és egyperces néma felállással adóztak a kiváló munkatárs és barát emlékének. /Mint ismeretes, Pasztorek Mihály hamvasztás utáni bucsuztatása 1974. május 14-én volt a Megyeri uti temetőben, nagy részvét mellett. Lapunk májusi II. számában Szemerédi István elvtárs hosszabb cikkben méltatta az elhunyt érdemeit./

b. Bóthy József elvtárs, Veszprém-megyei szervezetünk titkára lemondott megbízatásáról. Az Országos Elnökség a lemondást elfogadva, köszönetét nyilvánította hosszú időn át végzett eredményes munkájáért. Helyére Danyi Ernőt, a Helyi Csoport vezetőségi tagját kooptálták.

c. A szórakoztató és tánczenészek vizsgaanyagát Kertész Kornél, az ismert zongorista, az OSzK stúdiójának tanára hangszalagra rögzítette. Az Országos Elnökség magáévá tette a Zenei Szakosztály véleményét, mely szerint ez a felvétel komoly segítséget jelent az OSzK kategória-vizsgáira készülő muzikusoknak. Ajánlatos lenne az említett felvétel megszerzése, hogy az érdekeltek számára Hangoskönyvtárunkban hozzáférhető legyen.

d. A továbbiakban Solt János zenetanár bejelentette, hogy a Homérosz kórusnak az 1930-as évek második felében készített, ma hozzáférhető összes hanglemezét a Hangoskönyvtár részére stúdióknban mágne-tofonszalagra játszáék át. Az Országos Elnökség köszönetet mondott mindazoknak, akik a munkában résztvesznek.

Néhány személyi kérdés megtárgyalása után az Országos Elnökség ülése dr. Vas Tibor elnök zárszavával végetért.

József Attila: Hajón megyek Pestre

Épp ezer korona, hajón megyek Pestre.
Annyit néztem, hogy belefáradtam,
azért elnézném még esztendeig,
dehát itt az este.

Csip a kémény füstje, nem baj,
éppen ilyen bodor, tömött a haja,
mint két csónak egymásután,
tán még karcsubb forró dereka,
orra szökken, mint az Erzsébethid,
vagy mint aki
fejést ugrik róla.

Uh, elég belőle... Mégis furcsa,
hogy Pest ragyogása szeméhez hasonlít.
Kettős Bazilika-tornya kettős melle
s hány ekkora kazán lehet benne!

Ugy érzem, mintha összeszidtak volna,
de bizonyos, ha olyan szomjas lennék,
amennyire most furán vagyok,
rögtön kiinnám alólunk
tán az egész Duna-folyamot!

...

Tornai József: Este és reggel

Este és reggel
én már nem hittem
a kezekben a szádban
én már nem hittem
mosolyod toronyárnyékában
én már nem hittem
hogy fölémemelkedsz
én már nem hittem
hogy leszel utam és házam
lépésem izmom
híd hajból nevetésből
tiz hosszú ujjból
olyan finom csörgedezésű ujjakból
mint a suttogás
ujjak suttogása egymásközt
hogy fölszállsz a nap korongjára állva
én már nem hittem
este és reggel
világít rám két melled
én már nem hittem
éhes vagyok és csillagaidat
lerázod fejedről
én már nem hittem
hogy fölszállsz a nap korongjára állva
és leereszkedsz onnan
meztláb jársz a földön
és megérinted a halottakat
a föld alatt
megérinted alvó husomat
én már nem hittem
élsz élsz
napkorong és föld
asszony és folyó
élsz élsz
este és reggel

- . . -

F O N T O S F E L H I V Á S

Értesítjük budapesti tagtársainkat, hogy a jelenleg forgalomban levő éves villamos vagy kombinált szelvényekkel ellátott, jelzés nélküli arcképes igazolványok csak 1974. december 31-ig érvényesek.

Ezért az összes jogosult vak tagok részére ez év folyamán meg kell oldani az arcképes igazolványok cseréjét.

A nagyobb torlódás elkerülése végett célszerű, hogy a decemberben esedékes szelvénycseréig az új arcképes igazolványokat elkészíttessük. Az igazolványhoz 1 db új 4x4 cm igazolványkép, valamint 1 Ft szükséges. A fényképek beadását személyesen vagy megbízott útján a tagsági igazolvány bemutatásával együtt kérjük intézni. - Fényképet postán beküldve nem fogadunk el. - Fényképek beadási időpontja:

a - h	betűig	kezdődő	családi	nevű	sorstársak	julius 1-től	julius 31-ig
i - p	"	"	"	"	"	augusztus 1-től	aug. 31-ig
r - zs	"	"	"	"	"	szeptember 1-től	szept.30-ig

Azok a jogosult vak tagok, akik kombinált bérletet kívánnak igénybevenni, 1975-re, a csekket november 1 és december 15 között vehetik át a Szövetség portásától. A befizetéseket is november 1 és december 15 között kérjük. Az új bérletigazolványokat az 1975-re érvényes bérletszelvényekkel a tagdíj rendezésével egyidejűleg december 15 és december 31. között adjuk ki.

A fényképek leadását a rendes fogadá-időben kérjük:

hétfő:	8-16	óráig
kedd:	10-18	"
csütörtök:	8-16	"
péntek:	8-15	"
szombat:	8-12	"

Ismételten kérjük, hogy a nagyobb torlódás elkerülése érdekében szíveskedjenek igazodni a felhívásban közölt ütemezéshez.

Finta István
titkár

- . -

Helyi Csoportjaink életéből

Dr. Bódi István: A Szabolcs-Szatmár megyei szervezet kulturcsoportjának szereplése Budapesten.

A Szövetség kulturális tevékenységében az elmúlt évek során számos alkalommal fogadtuk székházunkban egy-egy megyei szervezet kulturcsoportját. A debreceni és miskolci csoportok szereplése után e sorozatban 1974. május 4-én, szombaton d.u. 5 órai kezdettel Szabolcs-Szatmár megyei szervezetünk kulturcsoportja adott színes műsort székházunk nagy előadótermében.

A mintegy 60-70 főnyi hallgatóságot Varró János elvtárs, a szervezet titkára köszöntötte. A vendéglátók részéről dr. Bódi István üdvözölte az együttest.

A gazdag, változatos műsoranyag hallatán megállapíthattuk, hogy az anyag kiválasztást az irányítók - Varró János titkár és Kovács László, az énekkar vezetője - gondosan végezték. A kis énekkar műsor-kiválasztásánál helyes gyakorlatot követnek azzal, hogy szép népdalainkat szólatatják meg. Előrelépést jelentene, ha az a capella éneklés mellett a kiséretes éneklést is meg tudnák valósítani. A versmondók és a jelenetek szereplői részére kívánatos lenne sugók beállítása, ezzel a szereplők biztonságérzete fokozható, az előadói teljesítmények még jobbak lehetnének.

A megyei szervezet titkára elmondta, hogy együttesük a megye különböző szociális otthonaiban szerepel, a budapesti fellépésre nagy gonddal, lelkesedéssel készültek. A magunk részéről további sikeres szerepléseket kívánunk a lelkes kulturgárdának.

A műsorban közreműködött: File Ferenc/furulya/, Kulcsár Gabriella /zongora/, Kalapos Béláné és Tóth László szólókat és kettősöket énekeltek, az énekkart Kovács László tanár vezette. Szavakat, valamint prózai jeleneteket Bessenyei Ferenc, File Ferenc, Hadabás István, Jakab Bertalan, Kiss Miklós, Kőszegi Eszter, Perge Valéria, Szigeti Piroska, Szöllősi Györgyné és Tóth Ferenc adták elő. A műsorközlő Varró János titkár volt.

...

Vakok napja Karcagon.

Szövetségünk Szolnok megyei szervezetén belül eredményesen dolgoznak a Karcagon működő körzeti csoport tagjai. Kiemelkedőnek tartjuk Főrizz László tagtárs, körzeti csoportvezető tevékenységét, ezt a május 19.-én megtartott Vakok napjával kapcsolatos előkészítő, szervező munkája is messzemenően igazolja.

Az ünnepséget május 19.-én, vasárnap d.u. 3 órai kezdettel, a karcagi Déryné Művelődési Központ nagy előadótermében rendezték. Az idő is kellemes volt, ez is közrejátszott abban, hogy a 350 személy befogadására alkalmas terem zsúfolásig megtelt. A város vezetői közül is többen jelen voltak: résztvett az ünnepségen Zagyi János elvtárs, az MSZMP Városi Bizottságának első titkára, Veréb József elvtárs, a Városi Tanács VB. Művelődési Osztályának vezetője, a városi Népfrontszervezet titkára és Dobos István, a Művelődési Központ igazgatója. Szövetségünk Országos Elnökségét dr. Bódi István főtitkár és Finta István, a budapesti és Pest megyei szervezet titkára képviselte. Szolnok megyei szervezetünk vezetőségéből is többen jelen voltak. Megnyitót mondott Veréb József elvtárs. Mélyen emberi gondolatai közül kiemelendő, hogy a vak ember nem a társadalom periferiáján él, szocialista rendünkben az integrálódás egyre teljesebben valósul meg.

Dr. Bódi István főtitkár "A Vakok és Csökkentlátók Országos Szövetsége érdekvédelmi tevékenységének egyes kérdései" címmel tartott előadást. A rövid történeti áttekintés után részletesen kitért a szövetség munkái, kulturális és szociálpolitikai tevékenységére. A kulturműsorban a Homérosz kórus szereplése kiemelkedő volt. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy a jelenleg kis létszámú énekkar összeszokott, szép teljesítményével méltán váltotta ki a hallgatóság elismerését. Barna Mária és Bálizs Mária előadásában szóló énekszámok hangzottak el, Németh Tamás művésztanár zongorázott. Zongorán kísért Gál Flóriánné.

Ezt a kulturprogramot Karcag város vezetői a "Győzelem Hónapja" kiemelkedő rendezvénynek tekintették. A műsort követően elmondták, hogy hasonlóképpen a következő években is megrendezik a szövetség karcagi kis csoportja számára az ilyen jellegű ünnepséget.

A város vezetőinek komoly segítségét ezuton is szívből köszönjük.

....

Ünnepi körzeti csoport-taggyűlés Keszthelyen.

Veszprém megyei szervezetünkön belül évek óta működik a keszthelyi körzeti csoport. Tevékenységüket a Városi Tanács VB. Egészségügyi Osztálya és az annak keretében működő Szociálpolitikai csoport is figyelemmel kíséri és komolyan értékeli. Ennek eredményeként rendezhetett a csoport május 23.-án, délelőtt 10 órai kezdettel ünnepi taggyűlést. A Városi Tanács házasságkötő termében szépen díszített asztaloknál több mint 70 tagtárs foglalt helyet. A jórészt idősebb korosztályokból jelenlévő hallgatóság kedélyes beszélgetéssel töltötte a gyűlés kezdetéig a várakozási időt.

Gerecs Sándor körzeti csoportvezető megnyitóját is a derűs közvetlenség jellemezte. Köszönetet mondott a város vezetőinek a gyűlés meg-

rendezéséhez nyújtott hathatós segítségért.

Az ezt követő kulturműsorban a Szendrey Julia Általános Iskola, valamint az Állami Zeneiskola növendékei szerepeltek. Előadásukban hangszereszőlők, zenekari szám és szavalatok hangzottak el. A körzetben élő vakok helyzetéről, a velük kapcsolatos szociálpolitikai tevékenységről Purt Zsuzsanna elvtársnő, szociálpolitikai főelőadó tartott beszámolót. Ez a tájékoztató is tükrözte a helyi szervek és különösen a Szociálpolitikai Csoport jó munkáját.

Jelen volt az ülésen Jánoska Lajosné, a Veszprém megyei Tanács VB. Szociálpolitikai Csoportjának vezetője. Az Országos Elnökséget dr. Bódi István főtitkár és Szemerédi István elvtárs, a Szövetség munkaügyi főelőadója képviselte.

A körzeti csoport vezetőinek jó munkát kívánunk, a város előljáróinak segítségét ezuton is megköszönjük.

....

Gerdelics Ferenc: A Vakok Napja Dombóvárott.

Szövetségünk Tolna megyei szervezete 1974. május 29-én, fennállásának 15 éves évfordulóját a "Vakok napja" rendezésével ünnepelte meg.

Az ünnepségen megjelent: dr. Simon Ferenc elvtárs, a Megyei Tanács VB. Szociálpolitikai csoportjának vezetője, László Antal elvtárs, a Megyei Népfrentbizottság munkatársa, a dombóvári járási és városi Szociálpolitikai csoportok vezetői és a megye számos helyiségéből ide érkezett 140 tagtársunk kíséreléssel.

Az ünnepség a dombóvári Vasutas Művelődési Házban délelőtt fél tizenegykor kezdődött. László Antal elvtárs politikai tájékoztatóját a jelenlévők nagy érdeklődéssel hallgatták. Nagy Györgyné titkár beszéde áttekintést adott a megtett utról. Kiemelte a családlátogatások és a kulturális munka jelentőségét és rámutatott a közösségi szellem fejlesztésében elért eredményekre. Több hozzászóló megköszönte a vezetőség jó munkáját. Néhány egyéni probléma és panasz is elhangzott. Kedves jelenet volt, amikor sorstársnők gyönyörű rózsacsokrokkal köszöntötték a vezetőséget.

Ezután a kulturáscsoport zenével, énekkel, szavalatokkal szórakoztatta a nagyszámú közönséget. Élményt jelentett Kretzer József gitárkísérettel előadott énekszáma. Tagtársunk, mint folklór énekes és citeravirtuóz már több kitüntetést kapott.

A műsor után még sokáig együtt maradt a lelkes közönség, zenét hallgattak és vidáman beszélgettek. Végül a Megyei Tanács által rendelkezésre bocsátott összegből megvendégelték a résztvevőket. Dicséret illeti a nagyszerű szervezést; a megye távoli részein lakó tagtársakat külön autóbusszal vitte a rendezvény színhelyére és vissza.

A "Vakok napja" lebonyolításából Nagy Györgyné fia is derekasan kivette a részét.

Tolna megyei szervezetünk eredményei, a politikai és társadalmi szervekkel, valamint a tanácsokkal való jó együttműködésnek és lelkes közösségi munkának köszönhetőek. A Vakok napja rendezésével lehetőség nyílt a közösségi szellem továbbfejlesztésére és a vakügy propagálására.

- . -

Nők részére

Az élet küszöbén. /Megjelent a "Delta" c. tudományos folyóirat 1974. 3. számában./

Hosszu hónapok izgalmas eseményei állnak az újszülött mögött, mire hangos sívalkodással-sírással megjelenik a világon.

Az újszülöttek a megtermékenyítéstől számítva, különösen az első időkben élnek át egyik hétről a másikra gyors, feltűnő változásokat. Az első hét azzal telik el, hogy a megtermékenyített petesejt a méhkürtből /petevezetékéből/ levándorol a méhbe, hogy a terhességre felkészült,

szivacsos-nedvdus méhnyálkahártyába - mint tüzes golyó a viaszba befúródják, majd beágyazódnak. A 14. napon zárul össze a méhnyálkahártya a beágyazódott pete felett, s ezzel jön létre a szerves kapcsolat az anya szervezete és az új egyed között, a magzatbolyhok révén pedig annak vérkeringése is kialakul. Az egyes sejtek elkülönülése sajátos feladatai szerint, ugyancsak a 14. napon kezdődik meg.

Jelentős állomás a magzat életében a fogamzás utáni 25. nap: ekkor kezd működni - az akkor 5-6 milliméternyire megnőtt - ébrényben az embriónális sziv. Ez az első jele a magzat saját vérkeringésének - amely teljes kifejlését persze jóval később éri el.

Külső formájában már megfelel az ujszülöttnek a nyolchetes magzat is, a méhen belüli élet 49-56. napja között, bár hossza még mindig csak 3 cm, a súlya pedig 4 gramm; arányai azonban még nem alakultak véglegessé, a feje a testéhez képest jóval nagyobb, mint majd megszületésekor lesz. Ezek után még két hónap szolgálja a növekedést, a súlygyarapodást, az életfolyamatok finomodását.

Az orvostudomány hatalmas vívmánya, hogy lehetővé vált a magzatok méhen belüli vizsgálata, s ezzel az őket fenyegető esetleges ártalmakat idejekorán el lehet háritani. Az ilyen beavatkozás előfeltétele a magzati élet, fejlődés minden mozzanatának pontos felderítése. Ezt szolgálja Bertolini professzor nyolchónapos magzatmodellje, amely a lipcsei Marx Károly Egyetem Anatómiai Intézetében készült.

- . -

Zenei Rovat. Rovatvezető: Barna Zoltán

Gletosz Tamásné: Operaélmény. Janácek: JENUFA /II.rész./

A történetekről Jenufa semmit sem tud, mert mákonyos álomban vergődik, de a tragédiát megérezve felriad és keresi gyermekét. Izgatott kérdésére anyja azt feleli, hogy napokig öntudatlan, lázas állapotban feküdt, ezalatt a kisfiu meghalt. Elmondja Steva hűtlenségét és Laca ragaszkodását is. Jenufa szívében végtelen üresség támad, de Laca álhatatos szerelme megindítja - végülis többszöri kérésére igent mond.

Vigság nélküli, disztelen esküvőt tartanak, amely félbeszakad, mert izgatott falubeliek jönnek az esküvőn résztvevő bíróhoz, hogy a jégvágók egy fagyott csecsemőt találtak. A gyermek holmijáról Jenufa rájön, hogy az ő kisfiáról van szó és kétségbeesett jajgatásban tör ki. Mindenki azt hiszi, hogy ő a gyermek gyilkosa és meg akarják kövezni az "elvetemült némbert", amikor előlép, szinte testileg-lelkileg bénultan a "templomos asszony", és elmondja a valóságot, mindent, ami őt e szörnyű tette indította, s hogy csak azért nem vetett véget önnön gyötrelmes életének is, nehogy tettének súlya ártatlan lányára háruljon.

A vallomás fényt vet Steva becstelen szerepére, akitől Karolka zokogva anyjához menekül, magára hagyva az összeomlott fiút. Jenufa is irtózat-tal nézi gyermekének gyilkosát, de lassan megérti a szerencsétlen asszony önfeláldozását - gyengéden felemeli térdeplő anyját és megbocsátva neki, mindenki bocsánatát kéri számára. A vétkes asszony megrendülten hallja lánya szavait és mintegy iszonyatos sulytól szabadultan adja magát a bíró kezére.

Mindenki elmegy, ketten maradnak Lacával. Jenufa őt is elküldi, de Laca nem tört meg, ő minden körülmények között vállalja szerelmét. A lány ekkor úgy érzi, mégis maradt egy utolsó reménysugár, mely a sok gyötrelm után egy boldogabb élet felé mutat. Az operát lezáró szavaival: "Laca, drága lélek, ő jöjj, a szívemben szerelem ébred, szent gyönyör, mit ott fenn az Ur megáldott" - mennyei harmóniában olája fel a szinte mindvégig éjfekete tragédiát.

Janácek zenéjének két lényeges jellegzetessége van: a népzenei hatás és a beszéd-dallamok. Felfedezte, hogy a beszéd hanglejtésének is zenei

jelentése van. Aki hallott valaha csehül vagy szlovákul beszélni, az tudja, hogy ezek a nyelvek hajlanak az "énekítő" beszédmódra. Janáček éveket töltött ezeknek a beszéd-dallamoknak lejegyzésével és elemzésével. A "Jenufa" zenéje teljes egészében a beszéd-dallamok alapján áll.

Janáček természetesen stilizálja a beszéd hangjegyzéséből származó motívumokat, a tulajdonképpen határozatlan hangmagasságu beszéd-dallamokat zenei hangokkal ötvözi... Ezek az alapmotívumok egy-egy személyhez, ill. egy-egy jelenet "vezérszavához" kapcsolódnak. Felbukkanásaik bele vannak szöve szélesebben kibontott dallamokba.

Példaként említem az egyik legfontosabb motívum utját. Az első felvonás kóruskíséretes kvartettje az, amely a partitúra egyik csúcspontja. Ötütemes főtémája könnyen megjegyezhető, főleg az utolsó két ütem motívuma ismétlődik gyakran a kvartett folyamán. Az egész szereplőgárda és a kórus által is hangoztatott szöveg: "Két hü emberi szívnek ki kell állni a próbát" - tulajdonképpen a cselekmény dramaturgiai alapeszméjét mondja ki.

A kvartett témájának következő megjelenése a II. felvonás zenekari előjátéka. A két fagott lassan vonszolódo tercmenei mintha a templomos asszony és fogadott lánya szenvedését állítaná elének, ugyanakkor a dallam másik fele a kvartett-téma variánsa. Azaz: a megpróbáltatások mögött Janáček felcsillantja az alap gondolatot: "ki kell állni a próbát."

A lakodalmi előkészületet ábrázoló táncos-lejtésű muzsikában is meghalljuk a kvartett-témát, jelezvén azt, hogy ez az emberi kapcsolat is olyan próba elé állítja Jenufát és Lacát, amit "ki kell állni".

Az opera diszletei: az öreg, zszindelytetős malom, a "templomos asszony" egyszerű, fagerendás otthona, a Márk Tivadar által tervezett jelmezek teljes hitelességgel mutatták be a kis morvaországi falu mindennapi életét és jellegzetes alakjait.

Énekeseink: Barlay Zsuzsa, Kasza Ktalin, Kovács Eszter, Turpinszky Béla, Csányi János stb. láthatóan és érezhetően örültek az új, nem éppen könnyű feladatnak és sikerült is jó összjátékkal végig fenntartaniok azt a súlyos drámai légkört, amelyet Janáček zenéje megkíván.

Nagy élmény, szép színházi este volt.

- . . -

Jogi rovat. Rovatvezető: dr. Falvai Ferenc

Családtervezés és terhességmegszakítás

A népesedéspolitikai feladatokról szóló 1040/1973. Minisztertanácsi határozat megjelölte - a közelmúlt népesedési adataira figyelemmel - azokat az irányelveket, amelyek a gyermeknevelési intézményeinek fejlesztését és általában a kedvezőbb népszaporulati arányok kialakítását célozzák.

A népesedéspolitikai irányelvek leszögezik, hogy erősíteni kell a népesedés vonatkozásában a társadalmi felelősség szempontját, s ennek megfelelően elő kell mozdítani a gyermekes, különösen a több gyermekes szülők fokozott megbecsülését, ugyanakkor ésszerű korlátok közé kell szorítani a terhesség megszakításokat. Csak abban az esetben kerülhet terhesség megszakításra sor, ha az valóban - figyelemmel az egészségügyi, ill. a szociális körülményekre - indokolt, mert hiszen a népszaporulat fontos társadalmi érdek, ezért nem lehet kizárólagosan az egyén hatáskörébe tartozónak tekinteni annak eldöntését, hogy gyermekét megszüli, vagy terhességét megszakítja.

Ennek alapján új jogszabály született a terhesség megszakítás iránti kérelem elbírálásáról. Ez az 1974. január 1. óta hatályban lévő 4/1973. Egészségügyi Miniszteri rendelet. - A rendelet meghatározza azokat az eseteket, amikor az erre hivatott bizottságnak engedélyeznie kell a terhesség művi megszakítását, ill. olyan eseteket is megjelöl, ahol az erre hatáskörrel bíró bizottság mérlegelési jogkörébe utalja az engedély megadását, vagy annak elutasítását. Amennyiben tehát egyik eset sem áll fenn, a terhesség megszakítására irányuló kérelmet el kell utasítani.

Engedélyezni kell ezirányu kérelemre a művi megszakítást, ha a szülőknél fennálló, vagy a születendő gyermeknél valószínűsíthető egészségügyi okok indokolják azt. /Pl. a szülő olyan betegsége, amelyet a gyermek is örökölhet, vagy a magzat fejlődésében mutatkozó olyan rendellenességek, amelyek minden valószínűség szerint a további egészséges fejlődést gátolni fogják./ Ilyen ok továbbá, ha a nő nem él házasságban, vagy legalább 6 hónap óta folyamatosan külön él, /bár házasságát még nem bontották fel/, továbbá ha a terhes nőnek, ill. házastársának nincs tulajdonában álló beköltözhető lakása, vagy bérlakása, ha a terhes nőnek 3 vagy több gyermeke van, ill. szülése volt, vagy 2 élő gyermeke van és ezen kívül legalább egy szülészeti eseménye volt.

Végül, ha a terhes nő 40. életévét már betöltötte, /1978-ig e szabály a 35 évet betöltött nők esetében is alkalmazandó/.

A bizottság mérlegelési körébe utalja az engedélyezés lehetőségét a rendelet, ha a terhes nőnek 2 élő gyermeke van, de a születendő magzat életképessége, ill. fejlődése egészségügyi szempontból várhatóan veszélyeztetett. /Ez esetben tehát nem közvetlenül mutatkozó egészségromlásról van szó, hanem csak egy veszélyeztetettségi lehetőségről./

Ha a terhes nő, vagy házastárs legalább 6 hónapi végrehajtható szabadságvesztés büntetését tölti, végül ha egyéb szociális ok a kérelem teljesítését nyomatókusan alátámasztja.

E körben igen sokféle körülmény vonható, ilyen lehet pl. valamilyen fogyatékoság, vagy a szülőt terhelő nem gyermekre vonatkozó tartási kötelezettség. A rendelet értelmező szabályként kimondja, hogy az örökbe fogadott és a családban legalább 3 hónap óta nevelt gyermek, vérszerinti gyermekkel esik egy tekintet alá. /Tehát e két feltételnek együttesen kell fennállnia./

Általános előfeltételként határozza meg a rendelet, hogy a megszakításra csak akkor kerülhet sor, ha a terhesség nem haladta meg a 12. hetet, kiskorú esetében a 18. hetet. /Ez alól kivétel csak egészségügyi okból tehető./

A rendelet foglalkozik az engedélyezés kapcsán követendő eljárással, meghatározza, hogy a kérelmet un. terhességmegszakítás elbírálási lap kitöltésével lehet előterjeszteni, amelyet a megszakítást kérő nő, az állandó vagy ideiglenes lakóhelye szerint illetékes bizottsághoz nyújt be. /Az ideiglenes lakóhely, ha az munkahely, ill. tanulmányok folytatása céljából áll fenn, egy tekintet alá esik az állandó lakóhellyel, egyébként legalább 3 hónapos időtartamnak kell eltelni az ideiglenes bejelentés óta ahhoz, hogy az ennek alapján illetékes bizottságnál legyen előterjeszthető a kérelem./

Az elbírálást végző bizottság elnöke orvos és e bizottság szülészeti vagy nőgyógyászati szakrendelőben, vagy kórházban működik. A bizottság előtt előterjesztett kérelme tárgyalásakor a kérelmező nőnek személyesen is meg kell jelenni /egyetlen kivétel, ha fekvőbeteg, gyógyintézetben szorul ápolásra./

A bizottság döntését a meghallgatást követően nyomban meghozza; a szóban közölt elutasító döntés ellen - a kérelmező fellebbezéssel élhet, ezt a döntés kihirdetésekor kell előterjesztenie. Fellebbezés esetén a felülvizsgálatot egy 5 tagú bizottság látja el, amely ugyancsak meghallgatja a kérelmezőt, ennek döntése azonban már jogerős.

A rendelet biztosítja a megfelelően gyors elbírálást, úgyhogy az egész eljárás néhány napon belül lezajlik.

A rendelet a tartós különélés tényét, ill. a lakás hiányát /amelyek nyilvánvalóan a leggyakoribb okok/ személyi igazolvány alapján, vagy /miután ez a megoldás nem minden esetben szolgálna bizonyítékkal/, a kérelmező büntetőjogi felelőssége tudatában tett nyilatkozatával határozza meg.

A vitás, ill. kétséges tények vonatkozásában a rendelet kifejezetten utal arra, hogy a kérelmet elbíráló bizottság szükség esetén bizonyítási eljárást folytat le.

A gyors és rugalmas eljárás iránti igényre tekintettel a rendelet kötelezően előírja, hogy a bizottság elnöke saját hatáskörében megadja a kérelmezőnek az engedélyt, ha olyan okok forognak fenn, melyek esetében a rendelet az engedély megadását írja elő és ezek kétséget kizáróan bizonyítottak is.

A rendelet a továbbiakban foglalkozik a megszakítással kapcsolatos térítési díjak összegével, differenciálva aszerint, hogy az kizárólagosan egészségügyi, vagy más nyomós ok miatt szükséges, vagy egyéb okból indokolt.

Fenti rendelet tehát ésszerű korlátozást kíván szabni a terhesség-megszakítások eddigi gyakorlatához képest. Az új rendezés a nem kívánt terhességet megelőző intézkedésekkel kívánja kizárni. Tény ugyanis, hogy az abortuszok egészségrontó hatásuk és a későbbiekben számos káros egészségügyi következménnyel járhatnak, illetve a későbbi kívánt terhesség bekövetkezését megakadályozzák.

Ennek jegyében születtek azok a rendelkezések, amelyek a terhesség megelőzését szolgáló szerek forgalmazását könnyítik meg, biztosítva azok társadalombiztosítási szolgáltatásként való beszerzését is, mégpedig a körzeti orvosok által írt receptek beváltása útján. A fogamzásgátló szerek felírásakor és a szedés folyamán rendszeres időközönként az orvos köteles a szükséges vizsgálatokat elvégezni. - E gyakorlat fokozottabban szolgálja a nők egészségének védelmét és egyben hatékonyabb biztosítékát adja kedvezőbb népesedési irányzat megvalósításának.

- . -

Technikai rovat. Rovatvezető: György Tamás.

Marconi születésének évfordulójára.

1874. április 25-én született egy olasz kisvárosban Guglielmo Marconi Nobel-díjas mérnök, a rádió - vagy ahogy akkor nevezték - "drótnélküli táviró" - feltalálója.

A drótnélküli távirót, mint annyi számos más találmányt is, kényszer teremtette meg. A Morse-féle vezetékes távirót már általánosan ismerték és használták, mert rendkívül nagy volt az információs igény a gazdasági és politikai életben. Ám, elég hamar megmutatkoztak fogyatékségei is. A vezeték kapacitása korlátozott volt. Egyszerre csak egy irányba lehetett jeleket továbbítani. A belföldi forgalom még csak ment valahogy, mert a kábelek és légvezetékek számát tudták növelni, viszonylag kis költséggel. A tengerentúli hírközléssel volt probléma, mert a tengerfenékre történő kábelfektetés rendkívül költséges volt. Természetes, hogy csak a tőkeerős cégek tudtak kábelt telepíteni és egyeduralomra tettek szert. A gazdasági életet azzal tudták megbénítani, hogy foglalttá tették a hálózatot, előnyben részesítve saját érdekeiket. Ez volt az előzmény.

Heinrich Hertz német fizikus 1888-ban felfedezte az elektromágneses hullámokat. Ezek a hullámok egy bizonyos rezgésszám felett kilépnek az éterbe. Bizonyára emlékeznek még a magnetofon tárgyalásánál a "Hz"-vel jelzett rezgés a másodpercenkénti rezgésszámot jelenti. Említettük, hogy a hallható hang 20-tól 20.000-ig terjed. 20.000 felett ultrahangnak nevezzük 100.000-ig. Az ugynevezett rádióhullámok 100.000 felett, a mai tudomány segítségével, több ezer millió Hertz-ig terjednek fémes vezető segítsége nélkül.

Eduard Brantly pedig feltalálta a "koherer"-t. Ez nem volt egyéb, mint egy rádióhullámok észlelésére alkalmas berendezés. Egy üvegcső, melyben vasreszelék volt, a két vége lezárva ezüstdugóval. A vaspornak az a tulajdonsága, hogy az ellenállása meglehetősen nagy, ha azonban a két ezüstdugót /elektrodát/ rádiófrekvencia éri, az átadja azt a vasreszeléknek és így az ellenállása lényegesen csökken. Ha ezt a koherert sorba kapcsoljuk egy teleppel és egy elektromágneses jelfogóval, majd ezután rádióhullám éri a koherert, annak belső ellenállása csökken, az átfolyó áram mennyisége megnő és a jelfogó behuz. Mindaddig így marad, amíg va-

lamilyen ütés nem éri az üvegcsövet és a vaspor össze nem rázódik. Az első kohererrel egy csengőt kapcsoltak sorba /a jelfogót ez helyettesítette/, melynek a kalapácsa állandóan ütögette a csövet és a csengő csak addig szólt, amíg a koherer rádióhullámokat kapott. Kezdeti időben szikrainduktorról állították elő a rádióhullámokat, amelyeket antennával sugároztak ki; a koherer felfogta ezeket, szintén antenna segítségével.

Mielőtt részletesen beszélnénk Marconiról, meg kell emlékezni Popov orosz feltalálóról, mert nélküle Marconi csillaga is halványabban ragyoghatott volna. Alexander Popov 1894-ben kezdte meg kísérleteit, 1895. május 7-én számolt be drótnélküli távirójáról /ezért május 6. a Szovjetunióban a rádió napja/. Popov azonban a haditengerészetnél szolgált, és így tanulmányát nem szabadalmaztathatta.

/Folytatjuk./

- . -

Kulturális életünk hírei. Rovatvezető: Szemerédi István.

A nemzetközi munkásmozgalom nagy ünnepén, május 1-én, dr. Bódi István főtitkár tartott nagyhatású ünnepi beszédet. Megemlékezésében hangsúlyozta az ünnep jelentőségét és azokat az eredményeket, amelyeket a nemzetközi munkásmozgalom az első május 1. óta elért.

Ezután kulturműsor következett, melyen szép sikerrel szerepelt zenekarunk, magyarnóta műsorával szórakoztatta a közönséget. A többi szereplő is nagy sikert aratott.

Mint arról már júniusi uttörő rovatunkban részletesen beszámoltunk, május 5-én az anyák napját ünnepeltük, amelynek műsorát a Vakok Általános Iskolájának növendékei adták.

Május 12-én KISZ-szervezetünk klubdelutánt tartott, de a fiatalok, sajnos, nagyon kis számban jelentek meg, pedig lehetőség kínálkozott táncrea, szórakozásra.

Május 19-én a Szövetség székházában dr. Farkas Albert irodalmi műsort rendezett. Az esten Mensáros László színművész, egy korábbi előadóestjének hangfelvételét forgatták le.

Május 25-én a Homérosz-énekkar Óbudán, a Frankel Leó Művelődési Házban vendégszerepelt és igen szép sikert aratott.

A Fővárosi Kéfe- és Seprűgyártó Vállalat KISZ-szervezetének meghívására Hajdu-Bihar-megyei szervezetünk kulturgárdája szerepelt május 25-én a vállalat kulturtermében. A nagy sikert aratott, színvonalas műsorról később számolunk be.

Nyiregyházi megyei szervezetünk jelenti, hogy május 8-án Kölcsey Ferenc életéről és költészetéről tartott előadást sorstársainknak Hargitay Jánosné tanárnő, a Váczi Mihály irodalmi kör vezetője.

Május 21-én a sóstói Szociális Otthon lakói részére adott a szervezet kulturcsoportja értékes műsort.

Május 23-án Szombathy Miklós, a Tanárképző Főiskola adjunktusa, az atomenergia békés felhasználásáról tartott előadást a tagtársak nagy érdeklődésével kísérve.

Mint ismeretes, Németh Tamás zongoraművész sorstársunk április 5-én Beethoven-matinét tartott. Az Országos Filharmónia műsorfüzetének 1974. májusában megjelent 20. számában Virány Gábor tollából többek között az alábbi méltató sorokat olvastuk a hangversenyről: "Technikája is, hozzáállása is igen sokat fejlődött, egyre inkább megcsillan játékában az a humánus, ami a nagy bécsi klasszikus mester műveiből árad és ami hangversenyzés és pedagógia elengedhetetlen feltétele."

- . -

Sportrovat. Rovatvezető: Dénes József

Lipusz László: 25 éves az intézeti sakkszakkör.

Az 1973-74. tanév szeptemberében huszonötödször került sor az intézeti sakkbajnokságra, majd márciusban rendeztük meg a bajnokságban első tíz helyezést elért tanulók között a jubileumi körmérkőzést.

A verseny több mérkőzése "drámai" küzdelmet hozott, de ugyanakkor nem szűkölködött meglepetésekben sem. A közfigyelem Dominyák Istvánra, a múlt évi bajnokra irányult, ugyanis a többség ismét őt tartotta esélyesnek az első hely megszerzésére.

Dominyák az első fordulóban Kempffel játszott, de jelentős tiszteelőnyét nem tudván kihasználni, ellenfele megnyerte ellene az érdekes és fordulatokban gazdag játszmát. A második fordulóban Kondor ellen viszont hatalmas küzdelemben győzött. A harmadik és negyedik fordulót megnyerte, azonban az ötödik fordulóban szokatlanul gyenge játékával ismét vereséget szenvedett Lipusztól. E két vereség és a Kovács Ervin elleni döntetlen után már nem számíthatott arra, hogy megnyerje a versenyt.

Ekkor egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy a tavaly csak negyedik helyen végzett Kondor Rudolf megszerezheti a bajnoki címet.

Különösen nagy izgalmat hozott a Kovács Ervin - Lipusz László összecsapás, ahol az esélytelenebb Lipusz mindjárt a kilencedik lépésben bástya előnyre tett szert, később azonban játéka kapkodóvá vált, s így a tapasztaltabb Kovács a 38. lépésben győzelmével véget vetett a küzdelemnek.

Az izgalmas játszmák közé sorolható a Piszker-Kicska, a Kondor-Lipusz, a Kovács-Dominyák és a Várvölgyi-Kicska játszmák.

Ennek megfelelően a helyezések a következők:

1. Kondor Rudolf	VIII/b
2. Kovács Ervin	VIII/b
3. Kempf József	VIII/b
4. Dominyák István	VI/b
5. Lipusz László	VIII/b
6. Várvölgyi János	VIII/b
7. Piszker Dezső	VII/b
8. Kovács Imre	V

9.-10. holtversenyben Kicska István VIII. és Sasvári Zsolt VII/b.

A verseny a korábbiaknál magasabb színvonalu volt. - Reméljük, hogy évről évre mind többen csatlakoznak e nemes szellemi sport művelőihez.

....

Az ünnepélyes eredményhirdetésre május 31-én került sor az intézet egyik osztálytermében. Az érdekelt versenyzőkön és néhány diákon kívül jelen voltak: dr. Csabai Lászlóné igazgató helyettes, Vitkai Lászlóné uttörőcsapat-vezető, Zichó József tanár, Seres István sakkszakkör-vezető tanár, valamint Miskey József, Szövetségünk tiszteletbeli tagja, az Országos Sakkszövetség munkatársa és Dénes József, a vakok Wesselényi Sportkörének elnöke.

Seres István tanár üdvözlő szavai után Zichó József tanár /az intézeti sakkmozgalom megszervezője/, az alkalomhoz méltóan részletes tájékoztatást adott a 25 éves sakkszakkör megalakulásának körülményeiről, az 1949-ben lebonyolított első intézeti sakkbajnokságról és a közben eltelt évek eredményeiről.

Miskey József meghatott szavakkal mondott köszönetet a meghívásért; neki - mint az akkori Magyar Dolgozók Sakkszövetsége elnökének - elévülhetetlen érdemei vannak a vak sakkozás megszervezésében.

Dénes József a Wesselényi Sportkör nevében további eredményes munkát kívánt minden sakkozónak és reményét fejezte ki, hogy az intézetből kilépők a felnőttek sportéletéhez csatlakoznak.

Dr. Csabai Lászlóné a sakkjáték keletkezéséről és történetéről, hasznosságáról és jellemformáló hatásáról beszélt értékes előadásában. Végül, a verseny résztvevőinek ajándékcsomagokat, az első három helyezettnek pedig külön is értékes jutalmat adott át.

Az ünnepség befejezéseként Várvolgyi János tanuló őszinte szavakkal mondott köszönetet az intézet vezetőinek, tanárainak és a Wesselényi Sportkörnek az ifjúsági sakkélet támogatásáért.

....

Nyiregyházán a Wesselényi Sportkör tagkönyvesereje befejeződött. Az egyesületnek jelenleg 34 tagja van. Sakkszakosztályuk résztvesz a megyei sakk-csapatbajnokságon, míg a természetjáró szakosztályuk rövidesen megkezdí működését.

....

Turaprogram:

1974. július 7. /vasárnap/: Római Strandfürdő
Találkozás 8 órakor a Batthyány téri HÉV pénztárnál.
1974. július 14. " Pünkösdfürdői Strand
Találkozás 8 órakor a Batthyány téri HÉV pénztárnál.
Rossz idő esetén más program megbeszélése a találkozás színhelyén.
1974. július 21. " Autóbusz kirándulás a Szelidi-tóhoz
Részvétel csak a szakosztály tagjai részére, előre jelentkezés alapján, Friedrich Miklósnál.

- . -

Uttörő rovat. Rovatvezető: Gál Imre.

Beszámoló.

"... Nem elég sejteni,
hogy milyen kor jön el,
jövönket tudni kell!..."

Ennek a néhány sornak szellemében tartotta meg 1974. április 19-én a Bentlakásos Intézmények Ifjúsági Önkormányzati küldöttsége IV. Fővárosi Tanácskozását. - Iskolánkat az Otthon tanács által választott három tanuló képviselte: Horváth Éva /VI.a./, Brátán Ferenc /VII.b./, Oláh Jolán /VIII.a./.

A tanácskozást Trombitás Imre osztályvezető elvtárs nyitotta meg. Beszédében értékelte az eddig lezajlott három tanácskozást, s elmondta, hogy a mostanitól is hasonló eredményeket vár. A megnyitó beszédet egy szavalat követte, majd dr. Mezei Gyula elvtárs, a Fővárosi Tanács VB. Művelődésügyi Főosztályának vezetője vitaindító előadást tartott: "Az önkormányzat feladatai a tanulmányi munka és a közművelődés kapcsolatának megvalósításában" címmel.

A szünet után a küldöttek három szekcióban beszéltek meg a témát. Iskolánk képviselői az általános iskolai csoportban foglaltak helyet. Először a Latinka Sándor Nevelőotthon képviselője tartott beszámolót, majd a Fővárosi Aga utcai Nevelőotthon küldötte mutatta be növendékeik életét. Ezután a beszámolókkal kapcsolatban folyt a beszélgetés, melyet az ebéd elfogyasztása után ismét a nevelőotthonok életével, az ottani művelődési lehetőségekkel, a tanulással, illetve a tanulásra szánt idő és a szabad idő helyes kihasználásával kapcsolatos felszólalások követték.

A küldöttek kicserélhették tapasztalataikat, hallhattak kipróbált és jól bevált módszerekről és hasznos, okos kezdeményezésekről.

A tanácskozást dr. Mezei Gyula főosztályvezető elvtárs foglalta össze és értékelte. Örömmel állapította meg, hogy valamennyi nevelőotthon rendelkezik kulturális célokra használandó gazdasági alappal, melyet célszerűen fel is használnak könyvtáraik gazdagítására, rendszeres mozi- és színházlátogatásra, rádió és televízió vásárlásra, tanulmányi kirándulásokra. Az ifjúsági önkormányzat rendszere minden nevelőotthonban egyik legfontosabb feladatának tartja, hogy művelt, igényes, értő ifjuság nevelődjék a ma már valóban otthonos, szépen berendezett intézetek falai között.

Oláh Jolán
VIII.a.oszt.

....

Megemlékeztünk az Édesanyákról.

1974. május 5-én délután 5 órakor a Vakok és Csökkentlátók Szövetségének kulturtermében ANYÁK NAPJA tiszteletére műsort adtak a Vakok Általános Iskolájának tanulói.

A műsort Vekki: Néked zeng ez a dal című leány-madrigálja nyitotta meg. Ezután dr. Bódi István, a Szövetség főtitkára mondott ünnepi beszédet. Majd Bódi Emese szavalt. Ezt követte a II. osztályosok három kedves dala. A IV. és gyengénlátó V. osztályosok műsorában szereplő dalokból és szavalatokból az Édesanyák iránt érzett szeretet, tisztelet és hála csengett ki.

Az iskola vegyeskara népdalcsoportot adott elő, melyben szólót énekelt Babits Zsuzsa, Horváth Éva és Juhász B. Anna szavolata az Édesanyák áldozatkészségéről szólt. Két zongoraszámot is hallhatott a közönség, Lakatos Tamás és Flamich Mária előadásában. A műsort négy vegyeskari mű megszólaltatása zárta le.

Ez a kis összeállítás azt akarta kifejezni, hogy a gyermek ANYÁK NAPJÁN a mamáját nem csak egy csokor virággal köszönheti, hanem egy kedves dallal vagy verssel is.

Reméljük, a mamák ugyanolyan szeretettel fogadták ezt a műsort, amilyen szeretettel és tisztelettel a pajtások készültek rá és nyujtották nekik.

VI/a. osztályosok

....

Ifjúsági Kórusunk első vidéki szereplése.

A Vakok Általános Iskolájának és Nevelőotthonának ifjúsági vegyeskara május 19-én, vasárnap a bicskei nevelőotthonban rendezett majálison szerepelt. A majálist a bicskei nevelőotthon fennállásának 25. évfordulója alkalmából rendezték, 50 fővárosi nevelőotthon növendékeinek részvételével. Iskolánkat 40 dalos képviselte. Műsorunkban Kodály, Mozart és Mendelssohn műveket énekeltünk, majd a befejező szám Berton: Dob peregen című kánonja, igen nagy sikert aratott a lelkes gyermek-közönség körében: levonulásunkat a kánon folytatásképpen ütemes taps kísérte. A gondosan előkészített egésznapos program maradandó élménnyel gazdagította növendékeinket.

Kovács Mária
énektanár

....

Iskolai kirándulás.

Reggel felébredve kíváncsian tekintettünk ki az ablakon, hogy vajjon milyen idő van. Ezen a napon iskolánk minden tanulója kirándulni ment, közülük negyven pártás autóbussz kiránduláson vett részt. Nyolc óra körül indultunk, idegenvezetőnk Sós Endre volt.

Először Gödöllőre vezetett utunk, ahol a XVIII. században épült Grassalkovich-kastélyt tekintettük meg. Jelenleg egy szociális otthon kapott helyet falai között. Aszódon keresztül Mátraverebélyre érkeztünk, ahol egy gótikus templomot néztünk meg. Idegenvezetőnk sok érdekességet mesélt ezekről a tájakról. A Cserhát és a Mátra között vitt utunk Salgótarján felé. A Bányamúzeum bemutatása során megismerkedtünk a bányászok életével, munkaeszközeivel és ruházatával. A múzeum külön érdekessége egy kitömött bányaló. A múzeumlátogatás után lementünk a József-lejtőn és a Kranacs szálló éttermében megebédeltünk. A kirándulást folytatva Somoskőújfalun megnéztük a híres Petőfi-kunyhót, majd felmentünk a várba. Az út nagyon rossz volt és szinte minden lépésre vigyázni kellett. Visszafelé Szécsényben láttuk azt a várat, amely már IV. Béla idejében is állt. Balassagyarmaton megtekintettük Mikszáth Kálmán és Madách Imre szobrát, majd Vácra a nevezetes diadalkapu alatt haladtunk el. Utazás közben nagyon jó hangulatunk volt, sok szép dalt énekeltünk. Hazatérve iskolánk előtt elváltunk idegenvezetőnkől, Sós Endrétől és megköszöntük neki a sok érdekes magyarázatot és színes tájékoztatást. Társainkkal találkozáskor örömmel meséltünk hazánk északi hegyvidékének szépségeiről, városainak, falvainak történelmi és kulturális nevezetességeiről.

A VI.a. osztály tanulói

- . -

Közlemények.

Szövetségünk Braille-könyvtára, a könyvtáros szabadsága alatt, július 15-től augusztus 12-ig szünetet tart!

52 éves, vidéken élő, jó forgalmi trafikkal, nyugdíjjal és lakással rendelkező, háziasszony, világtalan özvegyasszony megismerkedne házasság céljából korban hozzáillő, egyedülálló, megértő csökkentlátó férfival. Leveleket "Szeretnék Valakihez Tartozni" jeligére a szerkesztőségbe kér.

33 éves vidéken élő vak nő megismerkedne korban hozzáillő vak férfival. Leveleket "Várlak" jeligére a szerkesztőség címére kér.

Vidéken élő, 23 éves vak férfi ezúton keresi vidám természetű, de komoly gondolkodású, megértő csökkentlátó sorstársnő ismeretségét /20-25 éves korig/ házasság céljából. Lehetőleg pontírással írott leveleket kér a szerkesztőségbe, "Várom jöttödet" jeligére.

"Házasság céljából megismerkednék teljesen egyedülálló, haladó gondolkodású, lakással rendelkező csökkentlátó sorstársnővel, 55 éves korig. Telefon: 457-700, este."

Fogarasi uti 1. emeleti másfélszobás, távfűtéses, telefonos szövetkezeti lakásomat elcserélném 2 vagy 2 és fél szobásra, megegyezéssel. Telefon: 328-960, vagy 18 óra után: 841-164.

Elcserélném VI. kerületi Ó utcai két szoba összkomfortos főbérleti lakásomat, kisebb kertés tanácsi lakásra Budapest területén. Megtekinthető vasárnaponként 10 és 13 óra között. Érdeklődni az alábbi címen lehet: Rajszky Károlyné, Budapest, VI. Ó utca 14. I. emelet 6.

- . -

Halálozás:

Meghaltak: Angel János /Gávavencsellő/, Badari Ferencné /Napkör/, Bakos Ferencné /Mátészalka/, özv. Bakos Péterné /Apagy/, özv. Balogh Imréné /Muraszemeté/, Balogh Zsigmond /Tunyogmatolcs/, Biró Lajosné /Ilk/, Bódis Vendel /Balatonfüred/, özv. K. Rodor Andrásné /Tiszavasvári/, Bub Gyula /Keszthely/, Budás György /Tiszavasvári/, Bujáki Károly /Nagyecsed/, Buti Ferencné /Szeged/, Czentnát Józsefné /Pusztadobos/, Csepzán György /Budapest/, Csoma Gyula /Budapest/, Csuka Ilona /Kiskunmajsa/, id. Dajka Sándor /Sényő/, Dara István /Eszteregnye/, Dávid Albertné /Tunyogmatolcs/, Dobai Ferenc /Eger/, Döbrentei Imre /Koroncó/, Erdélyi Lászlóné /Ibrány/, Felker Ferenc /Bazsi/, Gál Sándorné /Veszprém/, Garami Istvánné /Salgótarján/, Géringer Imréné /Lovászpátona/, id. Győri Ferenc /Balkány/, Henn K. József /Tótvázsony/, Héber János /Makó/, Hörömpöly Lidia /Kiskunhalas/, Kaszás Jánosné /Nyirgelse/, Káldi Józsefné /Szeged/, Klug György /Várpalota/, Kocsis Ilona /Szabolcsveresmart/, Kocsis István /Ófehértó/, Komcsik István /Csengőd/, Kovács Anna /Szeged/, Kovács József /Apc/, Kölyösi Erzsébet /Budapest/, Kresák Pálné /Adács/, Kuncz Sándor /Tiszaújváros/, Laukó Pálné /Szirák/, Láng Stefánia /Szeged/, Lőrincz József /Budapest/, Lukicza Istvánné /Keszthely/, Micskó Terézia /Szeged/, özv. Migrai Pálné /Nyiregyháza/, Molnár János /Tiszalök/, Molnár Zsigmond /Zalaszentiván/, Nyikos Imre /Vitnyéd/, Oláh József /Nagybátony/, özv. Orosz Istvánné /Vásárosnamény/, özv. Pafukan Mihályné /Balatonfüred/, Pintés József /Győrújfalú/, Papp Ferenc /Lesenceistvánd/, özv. Pető Józsefné /Zalavár/, Prókai Borbála /Eger/, Prusznák Sándor /Ujkenéz/, Reich Sándorné /Budapest/, Sarkadi Zsigmondné /Szatmárcseke/, özv. Scheffer Józsefné /Felsőnána/, Schmelek Jakab /Budapest/, Simon István /Győr/, özv. Simon Kálmánné /Keszthely/, Soltész Gyuláné /Nyiregyháza/, Szabó Irén /Petrikeresztúr/, özv. Szabó Kálmánné /Balatonfüred/, Szabó Lajos /Kocsord/, özv. Szilágyi Menyhértné /Mátészalka/, özv. Takács Istvánné /Dombóvár/, Tóth Károly /Jászládány/, Tóth István /Bököny/, Török János /Budapest/, Varga Ferencné /Nyárad/, Varga Gábor /Szentés/, Veres Béla /Zirc/, Vida Szűcs Lajosné /Szentés/ tagtársaink. - Nyugodjanak békében!

- . -

Innen-onnan. Fordította: Farkashalmi Gyula.

Az algériai vakokról történő szervezett gondoskodás csak 1962-ben az ország függetlenségének kivívása után indult meg. Az ország azon kevés afrikai országok közé tartozik, ahol önálló vakügyi szervezet működik. A szövetség elnöke Muhammad Djelloul a szabadságharcban vesztette el látását és a Szovjetunióban részesült rehabilitációs képzésben.

A szövetség öt vállalata 441 személyt foglalkoztat, közülük 367 vak. Szakmai képzésben 50 vakot részesítenek.

Az ország összes kefeszükségletét a szövetség elégíti ki, megrendelésben nincs hiány. Évente 20 telefonkezelőt képeznek ki. A vak masszörök munkáját igen megbecsülik. A vak főiskolások száma állandóan emelkedik, elhelyezésük - akár csak a telefonkezelőké - különös gondot nem okoz. Az országban két iskola működik vak gyermekek számára: Algirban és Oránban. A harmadikat most építik. Az algéri tizosztályos iskola egy tágas parkban található, néhány pavilonból áll. A tanszer- és tankönyv ellátottság gyenge.

....

A tunéziai vakok legkorszerűbb iskolája a Tuniszhoz közeli Bir Kaasa városban van. A hatalmas park közepén épült kétemeletes épületekben tágas, világos tan- és hálótermek vannak. Az iskolához sportpálya is tartozik. Az oktatás az előkészítő osztályon kívül hat évig tart. Az iskola igazgatója egyben az 1955-ben alapított vakok szövetsége főtitkára is. Bir Kaasában pontírású nyomda és könyvtár is van.

A susói /Tunézia egyik kikötője/ szakmai iskolában, melyet 1963-ban alapítottak, telefonkezelést, masszást, gépirást, szőnyegszövést és asztalosszakmát tanulnak a vak növendékek.

....

Az Összoroszországi Vakok Szövetsége második legnagyobb könyvtára a moszkvai után Leningrádban van. 1972-ben a könyvtár állománya 70.000 pontírású, 27.000 sükírású kötetből és 15.000 hangszalagból állt. A könyvtárnak mintegy 7.000 olvasója van. Az impozáns olvasóteremben gyakran rendeznek író-olvasó találkozókat, szépirodalmi művekről szóló előadásokat. A könyvtár typhológiai osztályán a vakok oktatását, munkáját, a vakügy történetét, a vakok szellemi tevékenységét és alkotásai ismerető könyvek és könyvritkaságok találhatók. A vidéki olvasók számára 52 kihelyezett, ún. mozgó könyvtár szolgál.

....

A Vakok Jóléti Világtanácsához egyre újabb szervezetek csatlakoznak. A közelmúltban lépett be Nepál a szervezet hatvanadik tagállamaként.

....

A folyó év végén ülészik Bombay-ban 25 ázsiai ország részvételével egy konferencia, melynek fő témája az ázsiai vakok foglalkoztatása.

....

Az argentin vakok hivatásos kórusa 1947-ben alakult. Ma 70, zeneileg képzett tagja van. Az énekar nemcsak Argentína számos városában lépett fel, hanem eljutott Bolíviába, Peruba és a dél-amerikai szárazföld egyéb országaiba is. Fellelésüket mindenütt nagy siker koronázza. Nagy népszerűségnek örvend az argentin vakok 60 tagu szimfonikus zenekara is.

....

Nemrég jelent meg Japánban a "Vakok világenciklopédiája", mely 84 ország kiemelkedő vak személyiségeiről ad értékes és kimerítő információt - sajnos, csak japán nyelven.

....

Az NDK-ban 20 vak jogász dolgozik ügyvédi, jogtanácsosi és bírói munkakörben.

....

A montenegrói Vakok Szövetsége az idén ünnepelte fennállásának huszonötödik évfordulóját. A szervezetnek 1130 tagja van. Ebben a kis jugoszláviai szövetségi államban 44 vak telefonkezelő, 18 tanár, 17 maszszór, 22 ipari munkás, 2 jogász, 17 egyéb foglalkozású vak dolgozik. Szakmai képzésre és munkába helyezésre ez idő szerint 90-en várnak.

A Bosznia-Hercegovinai Vakok Szövetségének 3562 tagja van. A nemrég megnyitott szakmai rehabilitációs központban dobozkészítést és szövést tanulnak.

....

A szemüvegesek érdekében.

A szemüveget viselők százezzeivel nem foglalkozik a hivatalos statisztika, noha bizonyos támogatást ők is igényelnek, amelyek röviden a következőkben foglalhatók össze:

- 1./ Az újságokból és könyvekből ki kell küszöbölni a nagyon apró betűs szedést.
 - 2./ A különböző feliratokat /utcanév, felhívás stb./ szem-magasságban kell elhelyezni.
 - 3./ Speciális szemüvegek vámmentes importjának engedélyezése és állami támogatása.
 - 4./ Adómérséklést azok számára, akik öt dioptriánál magasabb dioptriájú szemüveget viselnek.
- /A cikk egy osztrák folyóirat cikke alapján készült./

....

Herbert Schimmel, az Einstein Egyetem /New York/ fizikusa egy tudományos ülésen annak a véleményének adott kifejezést, hogy 3-4 éven belül sikerülni fog a vakok számára a bányászok sisakján lévő lámpához hasonló tv-felvevőt készíteni, 10 éven belül pedig akkora kamerát, amit az eltávolított szem üregébe lehet helyezni.

Schimmel elmondotta, hogy a kamera által felvett elektromos impulzusokat a koponyába beépített elektródákon keresztül közölni lehet az agykéreg látómezejével. Az agy - a megfelelő begyakorlás után - megtanulja az impulzusok alapján felismerni a tárgyakat, térbeli elhelyezkedésüket, mozgásukat.

Ugyanazon az ülésen egy kutató bemutatott egy kerek üldökcsit, amelynek támlájára tv-kamerát szereltek. A felvevő a képnek megfelelő elektromos impulzusokkal egy, a karfába épített vibrátort vezérel. A vak a karfára fektetett kezével érzi a vibrátor rezgését, és a rezgés változásából felismeri az elébe kerülő tárgyakat. Eddig 40 vakot tanítottak meg így "látni". A tanulásra mintegy tíz órai gyakorlás elég volt. Be is mutatta egyik tanítványát, aki kocsijával kikerülte az elé helyezett tárgyakat és követte mozgásukat.

....

Az embrió bizonyos szerveit - többek között a szemét is - a terhesség ideje alatt a gyógyszerek veszélyeztetik. Súlyos, részben vakságra vezető recehártyakárosodásokat figyeltek meg újszülötteken, akiknek az anyja fenotiacin-csillapítószereket vagy reuma-gyógyszereket vett be a kihordás alatt. Amerikai kutatók megállapították, hogy ezek az anyagok, ha terhes egereket etetnek velük, az embrió szemében gyűlnek össze és ott hetekig tárolódnak. Mivel az újszülött látási zavarai csupán hosszabb idővel a születés után vehetők észre, a baj tulajdonképpen oka, vagyis a terhesség alatti gyógyszeres kezelés könnyen figyelmen kívül maradhat. A terhesség alatti gyógyszerbevitel tehát, még a gyógyszerek leg gondosabb vizsgálata mellett is, mindig kockázatos.

....

Az operált szemszöveteket vékony selyemszállal varrják össze a műtét után. A varratot később el kell távolítani, ezért újra meg kell bolygatni a szemet. A sebészetben általános, juhából készült felszívódó varrat az érzékeny szemhez nem elég finom.

A szovjet szemklinikákon a legbonyolultabb műtéteknél szárazföldi patkányok farkából készült szálakat alkalmaznak. Ennek vastagsága 0,1 mm és elbir egy kb súlyt. A szál az operáció után nem okoz komplikációt, fokozatosan felszívódik.

A varratokhoz szükséges szálakat közvetlenül a klinikákon állítják elő speciális eljárással. - Az eljárást a magyar szemészek is átvették és sikerrel alkalmazzák az új varrószálat.

- . . . -